

Nařízení vlády českoslov. ze dne 27. července 1920 č. 524 sb. zák. a nař., jímž povoluje se pojišťovnám vybírat drahotní přírážky, je právoplatné a závazné a nepodléhá přezkoumání platnosti soudům se zřetelem k § 102 úst. listiny.

Proti žalobě pojišťovací společnosti na zaplacení premie, zvýšené o drahotní přírážku, namítal žalovaný, že není povinen přírážku tu platiti, poněvadž žalující nemůže odůvodniti oprávnění, požadovati vyšší než smlouvené premie, ježto nařízení vlády shora uvedené nemá zákonné platnosti, neboť znění zákona ze dne 15. dubna 1920 č. 337 sb. zák. a nař. nijak nezmocňuje vládu, aby povolila pojišťovnám vybírání drahotních přídavek vůbec, zejména ale aby právo to vztahovalo se také na smlouvy před vydáním nařízení uzavřené. Všecky tři instance žalobě vyhověly.

O d ů v o d n ě n í n e j v y š š í h o s o u d u: Že při nařízení č. 524 z r. 1920 jedná se očividně o úpravu mimořádných poměrů válkou způsobených, plyne z toho, že jím jsou povoleny a upraveny drahotní přírážky k úhradě zvýšených nákladů správních, jde tedy zřetelně o opatření za příčinou drahoty vyvolané válkou. — Poněvadž je to patrné, tedy zde *in eventum* jen se nadhazuje, ale neřeší — ježto to není nutno, — otázka zdali vůbec soudcové oprávnění jsou zkoumati nařízení vládní vydaná podle § 1 odst. 1. zák. ze dne 15. dubna 1920 č. 337 sb. zák. a nař., jakým jest i nařízení shora dotčené, podmínky totiž, zda jde o úpravu mimořádných poměrů způsobených válkou, zda úpravy té jeví se nutná potřeba a zda průtah spojený s předložením věci zákonodárnému sboru byl by věci na újmu. Neboť soudcové mají sice dle § 102 úst. listiny právo zkoumati platnost nařízení, ale je otázka, nemyslí-li se tu pouze nařízení ku provedení zákona, kdežto nařízení dle zmocňovacího zákona vydané, upravující poměry, k jichž uspořádání »by jinak bylo třeba zákona«, zastupuje, jako kdysi v rakouském právu t. zv. císařské nařízení a nyní u nás též opatření Stálého výboru Národního Shromáždění (§ 54 úst. listiny »opatření i kdyby k nim jinak bylo třeba zákona«), vlastně zákon a má jeho moc a sílu, dokud nepozbylo dle § 3 zmocň. zákona platnosti, i jest tedy otázka, zda rovněž jako opatření Stálého výboru (odst. 12 § 54 úst. list.) nemá prozatímní platnosti zákona, a zkoumati, jsou-li tu zákonné podmínky k vydání takového nařízení, zda nenáleží prostě jen vládě a nemá významu jen pro její zodpovědnost vůči sněmovnám.

Co vykládá dovolání, že vláda není zmocněna vydávati nařízení se zpětnou působností a tedy proti § 5 ob. obč. zák., vyřídit

lze prostým poukazem na ustanovení odst. 2 § 1 zmocň. zák., kde vypočítány jsou poměry, na jejichž úpravu se zmocnění nevztahuje, a jež tedy vláda nařízením upravití nesmí. K poměrům tam taxativně vyjmenovaným však poměr, o který v našem nařízení jde, nikterak nenáleží. Kdyby ovšem nařízení vybočovalo z rámce zmocnění, porušujíc zákaz cit. odst. 2 § 1, —v kteréž příčině musí soud platnost jeho zkoumati, protože přestoupí-li tuto mez, platnost zákona nemá, ba jest přímo contra legem cit. odstavce, — nebylo by lze k němu hleděti. Poněvadž tedy není v zmocňovacím zákoně zakázáno, opatření nařízením na základě něho vydaná působností zpětnou, jest ustanovení § 1. odst. 1 cit. nař., že drahotní přírážku, jím ustanovenou, lze vybíratí (jen) z pojištění uzavřených před jeho účinností, platné, třeba že tu jde o zpětný účinek, ano se to dotýká práv smluvních již nabytých.

Na výklad dovolání, že Stálý výbor nemůže dle, odst. 8 lit. a opatřením svým ukládati občanům trvalé finanční povinnosti, a že to musí platiti i pro vládní nařízení našeho druhu, ježto prý zákonodárná pravomoc vlády nemůže býti širší než moc Stálého výboru, dlužno odvětiti, že ustanovení má na mysli, jak z celého odstavce, jenž i jinak jen o veřejnoprávních opatřeních mluví, zřejmě plyne, jen trvalé finanční povinnosti státoobčanské (argum. zvláště slovo »občanům«) tedy veřejnoprávní, jež ovšem i zákon zmocňovací v odst. 2. § 1 vylučuje, nepřipouští je nařízením zatěžování jednotlivců veřejnými dávkami, že však to na úpravu poměrů soukromoprávních nijak se nevztahuje.

Rovněž tak nemístna je analogie odst. 15 § 54 úst. listiny, dle něhož opatření Stálého výboru pozbývá platnosti, nebylo-li sněmovnami schváleno do 2 měsíců od té doby, co se sešly. Na nařízení vydaná dle zmocňovacího zákona nelze to rozšiřovati, protože zmocňovací zákon v § 3 podrobně a přesně stanoví, kdy nařízení platnosti pozbývá, a ustanovení to ovšem svým obsahem liší se od dotčeného ustanovení listiny ústavní.

Rozhodnutí ze dne 30. ledna 1923 č. j. R v-I 716/22-1.

Schin.

Zločin dvojnásobného manželství dle §u 206 tr. zák. není deliktem trvajícím, nýbrž okamžikovým; promlčení jeho počíná, tedy okamžikem formálního uzavření bigamického manželství.

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací, po veřejném líčení o zmateční stížnosti obžalovaného Josefa B. do rozsudku